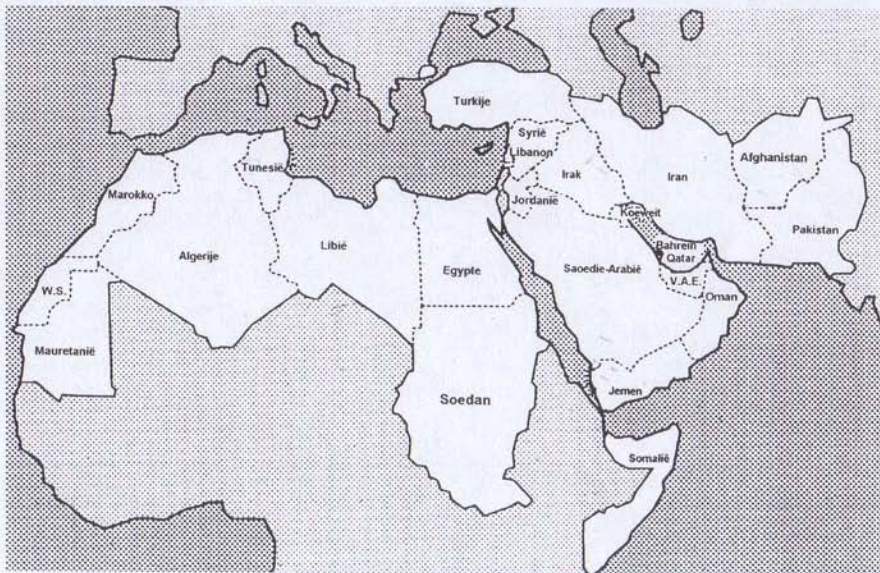

AL-BARĪD

البريد

Publicatie van de Filatelistische Contactgroep Islamitische Wereld

TOERISTISCHE EN POLITIEKE SLOGANS IN STEMPELS VAN JORDANIË

Avo Kaplanian

In de jaren vijftig en zestig vinden we een aanzienlijk aantal met de hand gestempelde slogans op zowel de binnenlandse post als post naar het buitenland van Jordanië. Maar veel eerder, in 1933 om precies te zijn, verschenen de eerste toeristische slogans, samen met de uitgifte van de fraaie serie van veertien postzegels met de waarden 1 mil t/m 1 pond (S.G. nrs. 208 – 221). Dit volgens R.T. Ledger in zijn in 1953 verschenen klassieke werk *Philatelic History of Jordan, 1922 – 1953*. Er komen drie rechthoekig omlijnde slogans voor die het toeristische karakter van Jordanië moesten aanprijzen (afb. 1).

Visit Gerasa of the
Deapolis,
Many columned Jerash.

Visit Trans-Jordan at the
Arabs!
Country of ancient sites
and scenes

Petra! Immortal!
Wonderful!
Rose-red rock-hewn City

In 1953 introduceerden de Jordaanse posterijen een machinestempel dat bestond uit rechts een rechthoek met de tekst: “ VISIT THE HOLY PLACES/ VISITEZ LES LIEUX SAINTS” en links een cirkel met de plaatsnaam in het Arabisch en Engels en de tijd en datum van gebruik (afb. 2). Dit stempel werd alleen in Amman en Jeruzalem gebruikt en is tamelijk schaars, omdat het slechts gedurende een zeer korte periode in gebruik was. De Amman versie werd alleen in December 1952 en Januari 1953 gebruikt. Volgens Josef Wallach in zijn in 1983 verschenen

boek *The Postal History of the West Bank, 1948 – 1967* (Vol. I), is de Jeruzalem versie van dit machinestempel zeer schaars en slechts

Afbeelding 2

Afbeelding 3

Afbeelding 4

gedurende twee dagen gebruikt, te weten 29 en 30 maart 1953. Zelf ben ik van mening dat Wallachs informatie niet volledig is. Ik heb namelijk in mijn collectie een envelop met de datum 20 november (of december) 1954, dus meer dan anderhalf jaar later dan de datum van Wallach (afb. 3).

Een tweede soortgelijk machinestempel is ook bekend. Dit is alleen in Amman gebruikt en ook schaars. Het rechter rechthoekige gedeelte heeft de tekst: "VISIT / JORDAN / THE HOLY LAND", en de cirkel links de plaatsnaam en tijd en datum van gebruik. Het hier getoonde exemplaar heeft de datum 22 juli 1965 (afb. 4).

Deze twee machinestempels waren de enige officiële vernietigingsstempels met een propagandistische boodschap. Alle andere die hierop volgen zijn gewone handstempels en zeker geen postale stempels.

Het eerste voorbeeld betreft een drieregelig handstempel met de tekst: "VISIT THE HOLY LAND / BETHLEHEM JERUSALEM / KINGDOM OF JORDAN" (afb. 5). Precies dezelfde tekst maar zonder omlijning is te zien in afbeelding 6. Het stempel in afbeelding 7 draagt de tweeregelige tekst: "Visit The Holy Places / Visitez Les Lieux Saints". Van dit stempel bestaat ook een omlijnde versie (afb. 8).

Afbeelding 9 toont een dubbel omlijnd rechthoekig stempel met de Arabische en Engelse tekst: "VISIT THE HOLY PLACES / Jerusalem - Jordan". Afbeelding 10 tenslotte toont een niet vaak gebruikt drietalig stempel uit de jaren zestig. De Engelse en Franse tekst luidt: "JORDAN THE HOLY LAND, WELCOMES YOU / Vous êtes les bienvenus en Jordanie".

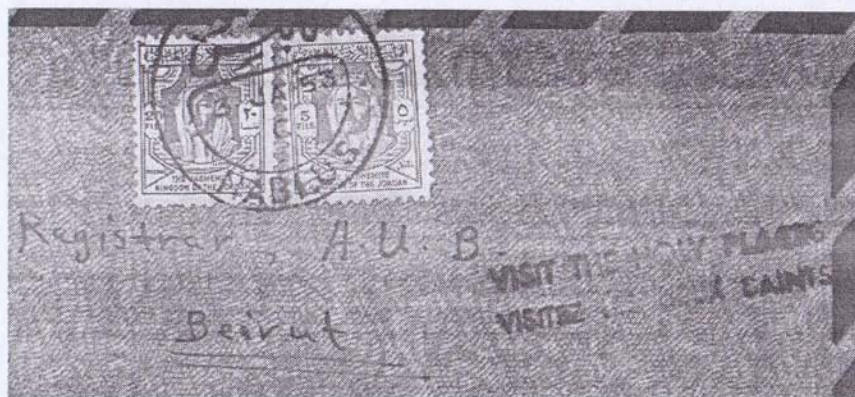
We verlaten nu de toeristische stempels en belanden bij de politieke propaganda. Hier komen wij niet alleen stempels van Jordanië, maar ook van andere Arabische landen tegen. Het eerste handstempel in deze categorie is een dubbel omlijnde rechthoek uit Jordanië met de Arabische en Engelse tekst: "SAVE PALESTINE ARAB LANDS". De vroegst bekende datum van dit stempel is 24 november 1947 (afb. 11).

Afbeelding 5

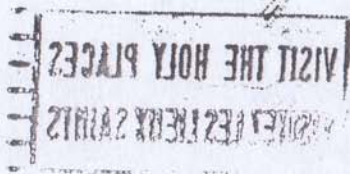
Afbeelding 6

Afbeelding 7

Afbeelding 8

Afbeelding 9

Afbeelding 10

Afbeelding 11

Afbeelding 12

Dit is zeer merkwaardig want het is meer dan vijf maanden vóór de oprichtingsdatum van de staat Israël.

In mei 1960 zien wij een aantal enveloppen uit verschillende Arabische landen met stempels met vergelijkbare teksten. Ik vermoed dat aan het begin van dat jaar door de Arabische Liga het besluit werd genomen om op de post een tekst te stampelen die de ontvanger zou herinneren aan de tragedie van de Palestijnse vluchtelingen en de Palestijnse kwestie. Hier volgt een opsomming van de tot nu toe bij mij bekende handstempels:

- 1) Jordanië met een Engelstalige, tweeregelige tekst: “REMEMBER THE MILLION PALESTINE REFUGEES / DENIED FROM THEIR HOMES ON 15 MAY 1948” (afb. 12).
- 2) Jordanië met exact dezelfde tekst, maar in het Arabisch (afb. 13).
- 3) Soedan: een dubbel omliggende rechthoek met daarin de tweetalige tekst: “Remember The Million Palestine / Refugees Evicted From Their / Home On May 15 1948” (afb. 14).

Het laatste stempel met een slogan is te zien op een envelop uit Kuwait, gedateerd 24 maart 1969. Het betreft een rechthoekig handstempel met de Engelse tekst: “Palestinian Commando’s Week / 25 – 31 March, 1969 / Support the Commando’s Activities” (afb. 15).

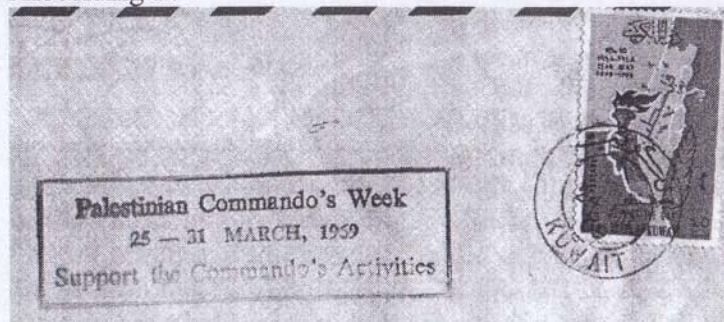
Tenslotte dit: Ik pretendeer zeker niet een volledige lijst van deze slogans in dit artikel gepresenteerd te hebben. Ik weet namelijk zeker dat er meer van zulke stempels zullen zijn. De in dit artikel geïllustreerde slogans komen alle uit mijn eigen verzameling. Ik verzoek de lezers om in hun eigen verzameling te zoeken naar soortgelijke slogans en stempels en deze aan de redactie van Al-Barid of aan mij te melden. Als wij dit doen, dan helpen wij elkaar met de vergroting van onze filatelistische kennis en hopelijk is hiermee ook de interesse voor een nieuw gebied gewekt.

Afbeelding 13

Afbeelding 14

Afbeelding 15